

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 105

**İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal
Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İş Birliği
Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun
Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1636) ve
Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve Listesi.....	4
• Kanun Teklifleri Yenileme Tezkeresi.....	11
• 2/1636 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	12
- Genel Gerekçesi.....	12
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.....	13
• Dışişleri Komisyonu Raporu.....	14
• Muhalefet Şerhi.....	17
• Teklif Metni.....	19
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	19
• Anlaşma Metni.....	20

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-180451

2 Ekim 2023

Konu: Milletlerarası andlaşmaların
onaylanmasının uygun bulunması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Döneminde Anayasa'nın 90'ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere Başkanlığınıza sunulan ancak sonuçlandırılmayan ekli listede yer alan milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunması hususunda gereğini bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Ek: Liste

LİSTE

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
1	2/5027	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
2	2/5038	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
3	2/1781	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
4	2/2783	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması ve Notalar
5	2/2278	Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması
6	2/2935	Matrah Aşındırma ve Kâr Kaydırmanın Engellenmesine Yönelik Vergi Anlaşmaları ile İlgili Önlemlerin Uygulanmasına İlişkin Çok Taraflı Sözleşme
7	2/1897	Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Karar

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
8	2/1912	Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Karar
9	2/4162	Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 47'nci Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 21'inci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 4/9/2021 Tarihli ve GA21/4/442 Sayılı Karar
10	2/2370	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
11	2/3910	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma
12	2/4291	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma
13	2/3378	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşması
14	2/1532	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşması
15	2/1548	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşma
16	2/2984	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Personelinin Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretimine İlişkin İşbirliği Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
17	2/1194	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması ve Notalar
18	2/2024	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
19	2/4188	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşması
20	2/3141	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboya Krallığı Kralliyet Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
21	2/5025	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
22	2/5026	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
23	2/3537	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İşbirliği Çerçeve Anlaşması
24	2/2021	Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşması
25	2/4323	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma ve Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması
26	2/4416	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Togo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
27	2/4417	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşması ve Notalar
28	2/4418	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma İş Birliği Anlaşması
29	2/4706	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması
30	2/4911	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması
31	2/5024	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma
32	2/4292	Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Millî Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuveyt Devleti Hükûmeti Arasında İşbirliği Protokolü ve Notalar
33	2/3706	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İşbirliği Anlaşması
34	2/4650	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Mali ve Teknik İş Birliğine İlişkin Çerçeve Anlaşması
35	2/1459	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Mali Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
36	2/1545	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma
37	2/3445	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması
38	2/4529	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşması
39	2/1593	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması
40	2/1794	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması
41	2/1949	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması
42		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) Teşkilatı Arasında Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) Uluslararası Sekretaryası İçin Ev Sahibi Ülke Anlaşması Tadil Protokolü
43	2/4814	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
44	2/1776	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
45	2/3536	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
46	2/3543	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
47	2/4891	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
48	2/2847	İslam Konferansı Örgütünün İmtiyaz ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme
49	2/2664	İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Medya Forumu Tüzüğü ile Notalar
50	2/3004	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma ve Notalar
51	2/2023	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşması
52	2/2058	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşma
53	2/2025	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27’nci Yasama Dönemi’nde Başkanlığa sunulmuş olan 2/5027, 2/5038, 2/1781, 2/2783, 2/2278, 2/2935, 2/1897, 2/1912, 2/4162, 2/2370, 2/3910, 2/4291, 2/3378, 2/1532, 2/1548, 2/2984, 2/1194, 2/2024, 2/4188, 2/3141, 2/5025, 2/5026, 2/3537, 2/2021, 2/4323, 2/4416, 2/4417, 2/4418, 2/4706, 2/4911, 2/5024, 2/4292, 2/3706, 2/4650, 2/1459, 2/1545, 2/3445, 2/4529, 2/1593, 2/1794, 2/1949, 2/4814, 2/1776, 2/3536, 2/3543, 2/4891, 2/2847, 2/2664, 2/3004, 2/2023, 2/2058 ve 2/2025 esas numaralı kanun teklifleri yenilenmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1636)	
ESAS	Dışışleri Komisyonu
TALİ	Milli Savunma Komisyonu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 1160812 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşması”nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

GENEL GEREKÇE

22 Şubat 2022 tarihinde Dakar’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması” ile egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı temelinde ve ulusal mevzuat ile uluslararası kurallara uygun olarak ikili askerî ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulması, Taraflar arasında askerî ve savunma iş birliği sağlanması ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu Anlaşma ile askerî eğitim ve öğretim; tatbikat/eğitimsel veya ortak tatbikatlara katılım sağlanması; savunma sanayi; askerî iş birliği ve temas ziyaretleri; askerî istihbarat değişimi; lojistik iş birliği; askerî tıp ve sağlık hizmetleri; muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma; haritacılık ve hidrografi; mesleki gelişim amaçlı personel değişimi; askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe paylaşımı; mayın ve el yapımı patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi; doğal afet ve acil durum harekât planı kapsamında eğitim, bilgi ve tecrübe paylaşımı ile Anlaşmada belirtilen diğer konularda iki ülkenin silahlı kuvvetleri arasında iş birliğinin geliştirilmesi öngörülmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-134202

26 Ocak 2023

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22 Şubat 2022 tarihinde Dakar’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

06/02/2024

Esas No: 2/1636

Karar No: 87

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/1636 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 31/01/2024 tarihinde yaptığı 7’nci toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

27’nci yasama döneminde görüşülememesi nedeniyle kadük kalan 2/4911 esas numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, 03/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş imzasıyla yenilenmiştir. Teklif, 2/1636 esas numarası ile 04/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna havale edilmiştir. Teklif, Komisyonumuzun 28’inci yasama dönemi 31/01/2024 tarihli 7’nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti arasında ikili askerî ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulmasını, taraflar arasında askerî ve savunma iş birliğinin sağlanmasını ve geliştirilmesini amaçlayan Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;¹

Dışişleri Bakan Yardımcısı Yasin Ekrem Serim tarafından;

Senegal ile gelecek dönemde askerî alandaki yüksek seviyeli iş birliğimizin savunma sanayisi alanına taşınmasının iki ülke arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi açısından önemli olduğu,

Savunma sanayiinin her alanında elde ettiğimiz imkân ve kabiliyetler neticesinde ortaya çıkan ürünlerin Senegal tarafından kullanılmasının sadece Senegal’de değil genel olarak Batı Afrika’da güvenliğin sağlanmasına katkı sunacağı,

Ülkemiz ile Senegal arasında mevcut iş birliğinin daha da ileri bir seviyeye taşınması bakımından bu anlaşmanın onaylanmasının büyük önem taşıdığı,

ifade edilmiştir.

4. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Elâziğ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı ile İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Fuat Oktay</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Derya Bakbak</i>
Ankara	Balıkesir	Gaziantep
Üye	Üye	Üye
<i>Bilal Bilici</i>	<i>Kürşad Zorlu</i>	<i>Cemalettin Kani Torun</i>
Adana	Ankara	Bursa

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3223

Üye <i>Berdan Öztürk</i> Diyarbakır (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Talih Özcan</i> Düzce	Üye <i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i> Elâzığ (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Kamil Aydın</i> Erzurum	Üye <i>Utku Çakırözer</i> Eskişehir	Üye <i>Ali Şahin</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Derya Ayaydın</i> İstanbul	Üye <i>Seda Gören Bölük</i> İstanbul	Üye <i>Sena Nur Çelik Kanat</i> İstanbul
Üye <i>Yunus Emre</i> İstanbul	Üye <i>Tuğba Işık Ercan</i> İstanbul	Üye <i>Oğuz Kaan Salıcı</i> İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye <i>İsmail Özdemir</i> Kayseri	Üye <i>Ziya Altunyaldız</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsü)	

MUHALEFET ŞERHİ

2/1636 esas numaralı; İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ’ne Şerhimiz:

Senegal Cumhuriyetinin yönetim şekli çok partili yarı-başkanlık sistemidir. Ülkede 25 Şubat 2024 tarihinde yapılması **planlanan cumhurbaşkanlığı seçimi Devlet Başkanı Macky Sall tarafından Ulusal Meclis ve Anayasa Konseyi arasında çıkan tartışmaların ardından, tarihinde ilk kez, resmi seçim kampanyasının başlamasına saatler kala süresiz olarak ertelenmiştir.** Muhalefet liderlerinden Thierno Alassane Sall seçimlerin ertelenmesi kararını “*cumhuriyete yapılan bir hainlik*” olarak nitelendirirken cumhuriyetçileri ve yurtseverleri bu karara karşı gelmeye çağırmıştır. Batı Afrika bloğu ECOWAS ise seçimlerin ertelenmesine yol açan koşullar hakkındaki endişelendiklerini dile getirerek yeni bir tarih belirlemek için sürecin hızlandırılması çağrısında bulunmuştur.

Seçimin ertelenme kararından sonra başkent Dakar’da halk kararı protesto etmek için sokaklara çıkmış ve kolluk kuvvetleri protestolara şiddetle karşılık vermiştir. Basına yansıyan bilgilere göre, protestoya katılan Cumhurbaşkanı adayı Anta Babacar Ngom da gözaltına alınırken, bir başka cumhurbaşkanı adayı Daouda Ndaiye ise kolluk kuvvetleri tarafından darp edilmiştir. Benzer bir şekilde Senegal Eski Başbakanı Aminate Toure de gözaltına alınmıştır. Son günlerde yaşanan bu gelişmeler, Senegal kolluk kuvvetlerinin demokratik taleplere yönelik tartışmalı uygulamalarını yeniden gündeme getirmiştir.

Senegal Afrika ülkeleri arasında hiç askeri darbe yaşamamış olmasına rağmen kendisinden beklenen istikrara da olamamıştır. Son yıllarda, Nijer ve Mali gibi komşu yaşanan gelişmeler göz önünde bulundurulduğunda Senegal’in demokratik geleceği önemli bir sorun olarak önümüzde durmaktadır. Ülkede demokratik kurallar olmasına rağmen seçimi kazanan liderler ve hükümetler kuralları kendi lehlerine kullanarak ülkenin belli bir siyasi elit tabaka tarafından yönetilmesine, sadece belli bir tabakanın zenginleşmesine sebep olmaktadır. Liderler seçim öncesi halka vaat ettikleri istikrarı sağlayamamakta ve kendilerinden önceki yönetimlerin anti demokratik uygulamalarını uygulamaya devam etmektedirler. Ülkede demokrasinin sadece adı vardır.

Tüm bunlara ek olarak Uluslararası Af Örgütü’nün Senegal ile ilgili hazırladığı 2022 yılı raporuna göre; ülkede toplantı ve ifade özgürlüğü kısıtlanmış, mart ayında Senegal ordusu,

Gambiya sınırı yakınındaki Casamance Demokratik Güçleri Hareketi (MFDC) isyancı üslerini dağıtmak ve yasadışı ağaç kesimi ve ağaç kaçakçılığıyla mücadele etmek için "Nord Bignona" operasyonunu başlatmıştır. Gambiya Ulusal Afet Yönetim Ajansı'na göre, bu operasyonlar 691 Senegalli'yi Gambiya'ya sığınmaya zorlamıştır. Sınıra yakın yaşayan 5.600'den fazla Gambiya köylüsü de köylerinden edilmiştir. 2022 Haziran ayında, seçim öncesi gerginliklerin yaşandığı bir dönemde, Senegalli yetkililer muhalefetin çok sayıda gösterisini yasaklamıştır ve 17 Haziran'da güvenlik güçleri, aynı gün Dakar'da yasaklanan bir protestoyu önlemek amacıyla en az üç muhalefet liderini tutuklamış ve diğerlerinin evlerinden çıkmasını engellemiştir. Mart 2021'de ise Senegal genelindeki şehirlerde düzenlenen protestolar sırasında 12'si kurşun yarası sonucu olmak üzere 14 kişinin ölümüyle ilgili soruşturmalara ilişkin daha fazla bilgi verilmemiştir. Haziran protestoları sırasında güvenlik güçleri, 16-17 Haziran tarihlerinde 11 kişiyi, diğer suçlamaların yanı sıra "devlet güvenliğini tehdit etmeyi planlamak" suçlamasıyla tutuklanmış, tutuklananlardan biri olan eski asker François Mancabou, 29 Haziran'da polis hücresinden alındı ve ağır yaralı olarak Dakar Hastane Müdürü'ne getirilmiş ve 13 Temmuz'da komaya girip hayatını kaybetmiştir. Aile, polisi François Mancabou'ya gözaltında işkence yaparak ölümüne neden olmakla suçlarken gözaltı sırasında meydana gelen ölümcül yaralanmaların nedenini tespit etmek için herhangi bir soruşturma açılmamıştır.

İlkesel olarak her türlü askeri ve savunma anlaşmalarına karşı çıkmamızın yanı sıra, Senegal'de yaşanan güncel gelişmeler ve hali hazırda devam eden anti demokratik uygulamalar bu anlaşmaya karşı olmamızın temel gerekçeleridir. Senegal'de cumhurbaşkanlığı seçiminin süresiz ertelenmesi, Cumhurbaşkanının kendisine rakip olarak gördüğü muhalif partiyi kapatması ve liderini tutuklayarak seçimlerine girmesini engellemesi ülkedeki yönetimin ne kadar otoriter olduğunun en büyük göstergesidir. Onaylanması için Komisyona sunulan askeri anlaşmanın ülkedeki anti demokratik ve baskıcı yönetimi destekleyeceği ve yurttaşların üzerindeki baskıyı artıracığı ise aşikardır. Uluslararası kurum raporlarında da kolluk kuvvetleri ile ilgili yer alan "gözaltında öldürme" iddiası ve bu iddia ile ilgili soruşturma açılmaması ise yine anlaşmaya şerh düşme nedenlerimizden birisidir. Ek olarak Anlaşma ile askeri istihbarat değişimi yapılması amaçlanmıştır. Komisyona gelen askeri anlaşmalarda genel itibariyle bulunmayan "askeri istihbarat değişiminin" tanımı tam olarak yapılmadığı gibi içeriği de net değildir. Tüm bu sebeplerle askeri iş birliği yapılması öngörülen bu **anlaşmaya şerh düşüyoruz.**

Berdan Öztürk

Diyarbakır

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE
SENEGAL CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 22 Şubat 2022 tarihinde Dakar’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

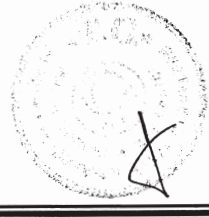
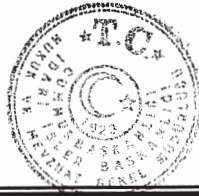
**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE
SENEGAL CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
İLE
SENEGAL CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA
ASKERÎ İŞBİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti (bundan böyle "Taraf" veya "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır),

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli askerî alanlarda iş birliğinin, Tarafların ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Taraflar arasındaki mevcut dostane ilişkilerin, ulusal kanunlar, uluslararası kurallar ve anlaşmalar temelinde geliştirilmesi ihtiyacını belirterek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

MADDE I AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı, MADDE IV'te belirtilen alanlarda, Taraflar arasındaki ilişkiler için bir çerçeve oluşturmak ve iş birliğini geliştirmektir.

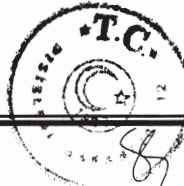
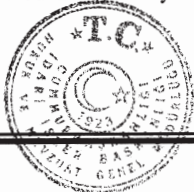
MADDE II KAPSAM

Bu Anlaşma, MADDE IV'te belirtilen alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe değişimi konularına uygulanır.

MADDE III TANIMLAR

Bu Anlaşmada kullanılan terimler aşağıdaki anlamları taşır:

- Gönderen Taraf:** Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafa personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.
- Kabul Eden Taraf:** Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Tarafa ait personel, malzeme ve teçhizatı bulunan Tarafı ifade eder.
- Misafir Personel:** Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla diğer Tarafa gönderdiği asker veya sivil şahısları ifade eder.
- Misafir Öğrenci:** Gönderen Tarafın Silahlı Kuvvetlerinde görevlendirilmek üzere, Gönderen Tarafça, Kabul Eden Tarafın askerî okullarına veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer eğitim kurumlarına eğitim almak için gönderilen öğrencileri ifade eder.
- Mübadele:** Taraflar arasında mutabakatla tespit edilecek belli dönemlerde karşılıklı olarak yapılacak faaliyeti ifade eder.
- Mübadele Askerî Personeli:** Bu Anlaşma kapsamındaki mübadele faaliyetleri maksadıyla Türkiye Cumhuriyeti veya Senegal Cumhuriyeti'nde bulunan personeli ifade eder.

7. **Yakınlar:** Misafir Personel ve Mübadele Askerî Personelinin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.
8. **Kıdemli Personel:** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmeye yetkili, Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişiyi ifade eder.
9. **Hibe:** Bir malzeme veya hizmetin bağışlanması veya bedelsiz devrini ifade eder.
10. **Hizmet:** Taraflar arasındaki bu Anlaşmaya göre verilecek eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, imha, liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz ve hava araç, gereç, silahları, bina ve araziyi ifade eder.
11. **Lojistik Destek:** İkmal maddeleri ve hizmetlerin satışı, hibesi, mübadelesi, tahsisi, kiralanması, teknoloji transferi ve lisans verilmesini kapsar.
12. **Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme:** Her iki Tarafın ulusal mevzuatına ve bu Anlaşmaya uygun olarak, şekli, taşıyıcısı ve kayıt yöntemine bakmaksızın, yetkisiz ifşaya karşı koruma gerektiren, üretilme sürecinde olan belgeler ve malzeme dâhil, Madde IV Askerî İş Birliği Alanları konularına ilişkin her tür bilgiyi ifade eder.
13. **Görev Tanımı:** Mübadele Askerî Personelinin görev ve sorumlulukları ile sahip olması gereken nitelikleri belirten dokümanı ifade eder.

MADDE IV ASKERİ İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

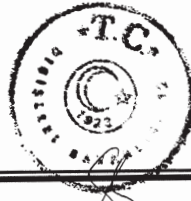
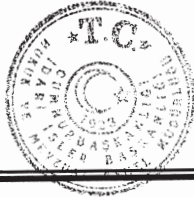
Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanları kapsar:

1. Askerî eğitim ve öğretim;
 - a. Askerî okul, eğitim ve öğretim merkezleri veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer eğitim kurumlarında verilen eğitim, öğretim ve kurslar,
 - b. Askerî birlik, karargâh veya kurumlarda görev başı eğitimi,
 - c. Eğitim ve öğretim kurumları arasında karşılıklı/tek taraflı Misafir Personel, Misafir Öğrenci veya öğretim elemanı değişimi,
 - d. Eğitim ve öğretimin geliştirilmesine yönelik karşılıklı temas ziyaretleri ve bilgi değişimi,
2. Tatbikat/eğitimlere veya ortak tatbikatlara fiili veya gözlemci olarak karşılıklı katılım sağlanması,
3. Yerinde dil kursları için personel görevlendirilmesi,
4. Savunma sanayi,
5. Silahlı Kuvvetler arasında askerî iş birliği ve temas ziyaretleri,
6. Silahlı Kuvvetlerin teşkilat yapısı, askerî birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,
7. Askerî istihbarat değişimi,
8. Lojistik iş birliği veya lojistik destek,

9. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri,
10. Muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma,
11. Barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar,
12. Askerî hukuk sistemleri konusunda bilgi değişimi,
13. Haritacılık ve hidrografi,
14. Mesleki gelişim amaçlı personel değişimi,
15. Misafir Personel, danışman ve birlik değişimi,
16. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarına ilişkin bilgi ve tecrübe değişimi,
17. Bilimsel, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler,
18. Mayın ve El Yapımı Patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi,
19. Afet ve Acil Durum Harekât Planı kapsamında eğitim ve bilgi ve tecrübe değişimi,
20. Askerî tarih, arşiv, yayın/yayım ve müzecilik.

MADDE V **UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI**

1. Taraflar, kendi kararlarına bağlı olarak, aşağıdaki şekillerde iş birliği gerçekleştirir:
 - a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri,
 - b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe değişimi,
 - c. Askerî birlik, karargâh veya kurumlarda ücretli, ücretsiz veya indirimli ücret karşılığında eğitim, öğretim ve kursların düzenlenmesi,
 - d. Benzer askerî kurumlar arasında irtibatlar,
 - e. Müşterek müzakerelerin, istişarelerin, toplantıların düzenlenmesi ve kurslara, sempozyumlara ve konferanslara katılım,
 - f. Fiili atış uygulamalarını da içerecek şekilde askerî tatbikatlara katılım, bu askerî tatbikatlara gözlemci statüsünde iştirak, geçiş eğitimlerinin (PASSEX) ve liman ziyaretlerinin icrası, müşterek ziyaretlerin düzenlenmesi,
 - g. Bilgi ve eğitim malzemelerinin değişimi,
 - h. Lojistik iş birliği veya destek çerçevesinde, tarafların envanterinde bulunan mal ve hizmetlerin hibesi ve hibe edilen malzemenin ulaştırma hizmetinin bedelsiz yapılması, mübadelesi, tahsisi, satışı, kiralanması, teknoloji transferi ve lisans verilmesi.
2. Lojistik iş birliği veya destek çerçevesinde yürütülecek faaliyetler, tarafların diğer ülkelerle yürürlükteki anlaşmalarından kaynaklanan üçüncü tarafa transfer kısıtlarına uygun olarak icra edilir.

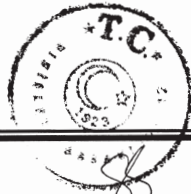
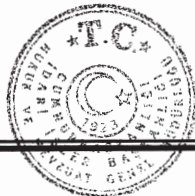
3. Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla Tarafların ulusal mevzuatlarında öngörülecek onay süreçlerine ve bu Anlaşma hükümlerine uygun olan tamamlayıcı mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler akdedebilir.
4. İş birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak mütekabiliyet esasına göre gerçekleştirilir.
5. Tarafların bu Anlaşma, diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler uyarınca, hibe şeklinde veya bedeli mukabili birbirlerine verecekleri veya ortak üretecekleri malzemeler, teknik bilgiler ve dokümanlar, önceden karşılıklı mutabakat sağlanmadan üçüncü bir ülkeye devredilemez.
6. Kabul Eden Taraf, bu Anlaşma kapsamında kendisine hibe olarak verilecek malzemenin hizmet dışına çıkarılması halinde Gönderen Tarafa yazılı bildirimde bulunur.

MADDE VI YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANLARI

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasında yetkili makamlar şunlardır:
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına: Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı,
Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti adına: Senegal Cumhuriyeti Silahlı Kuvvetler Bakanlığı.
2. Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanması için müşterek faaliyetlere ilişkin Yıllık Uygulama Planları hazırlar. Yıllık Uygulama Planları, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, tipini, tarihini, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerir.
3. Taraflar arasındaki iş birliği, Yıllık Uygulama Planlarında belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilir.

MADDE VII EĞİTİM/KURS KOŞULLARI

1. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın mevzuatının öngördüğü koşullara göre verilir.
2. Bu Anlaşmaya uygun olarak, Gönderen Tarafın yapacağı bir eğitim talebi, eğitim veya kursun başlamasından önceki yılın en geç Mart ayında Kabul Eden Tarafa resmî yazı ile bildirilir. Talebin alınmasını müteakip, Kabul Eden Taraf bu talebi inceler ve en geç Temmuz ayında Gönderen Tarafa cevabını bildirir.
3. İlave eğitim talebi olması durumunda, söz konusu talep resmî yazı ile bildirilir. Taraflar arasında yapılacak istişare sonucunda ve imkânların izin verdiği ölçüde, bu kapsamdaki ilave talepler planlı ihtiyaçlara dâhil edilebilir.
4. Kabul Eden Tarafça İngilizce dilinde verilen eğitimler hariç olmak üzere, eğitimlerin, Kabul Eden Tarafın resmi dilinde gerçekleştirilmesi esastır. Ancak Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde ve Kabul Eden Tarafın uygun görmesi halinde, 3 (üç) aydan kısa süreli eğitimler tercüman yardımıyla verilebilir. Eğitimin tercüman vasıtasıyla verilmesi durumunda, Gönderen Taraf eğitime gelecek personele yeterli sayıda tercüman tahsis eder. Eğitim maksatlı tercüme/tercüman giderleri Gönderen Tarafça karşılanır.

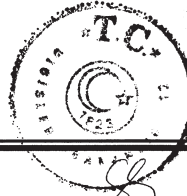
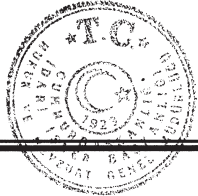

5. Kabul Eden Tarafın gerekli düzenlemeleri yapabilmesi maksadıyla; Gönderen Tarafça eğitime nihaî katılım kararı, eğitim/kurs maksadıyla gönderilen Misafir Personel sayısı, uçuş bilgileri ve diğer bilgiler eğitim başlangıç tarihinden itibaren en az 45 (kırk beş) gün önce Kabul Eden Tarafa bildirilir. Bildirimin zamanında yapılmaması halinde, Kabul Eden Taraf kurs/eğitim talebini sonraki bir zamana erteleme veya tamamen iptal etme hakkına sahiptir.
6. Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin eğitimi, eğitimin verildiği kurum veya askeri birliklerin programlarına uygun olarak sağlanır. Eğitim konularının ulusal güvenlikle ilgili hususları içermesi durumunda kısıtlama uygulanabilir.
7. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Misafir Öğrencilere eğitimde gerekli teçhizat ve malzemelerden hangilerini sağlayacağını ve eğitim bitiminde bunlardan hangilerinin Kabul Eden Tarafa iade edileceğini belirtir.
8. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın Yetkili Makamı tarafından tespit edilen ölçütlere göre Gönderen Tarafça seçilir. Kabul Eden Tarafça tespit edilen ölçütleri haiz olmayan Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, eğitim ve öğretim için kabul edilmez.
9. Eğitim, öğretim faaliyetleri ile ilgili başarı değerlendirme yöntemi ve diğer hususlar Kabul Eden Tarafça belirlenir.
10. Eğitim/kurslara katılmak üzere gönderilen Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerden eğitim/kurs programını başarıyla tamamlayanlara, eğitim/kursu tamamladığını gösterir bir belge verilir. Diploma (belge, sertifika) denkliği, Gönderen Tarafın millî mevzuatına göre yükseköğrenim kurumlarının onayına tabidir.

MADDE VIII **PERSONEL MÜBADELESİNE İLİŞKİN GENEL HUSUSLAR,** **YÜKÜMLÜLÜKLER VE KOŞULLAR**

Taraflar çeşitli vesilelerle anlaşmaları halinde personel mübadelesi konusunda aşağıda sunulan yükümlülükleri yerine getirecektir;

1. Uzun süreli nitelikli personel görevlendirilmeleri dil öğrenimi, bilgi paylaşımı, tecrübe teatisi ve/veya ortak kültür ve anlayış oluşturmak maksadıyla mütekabiliyet ve karşılıklı çıkar esasına göre gerçekleştirilir.
2. Görevlendirilecek personel sayısı, nitelikleri ile hangi konularda mübadele yapılacağı veya devam eden mübadele faaliyetlerine ilişkin değişiklik/iptaller, iki ülke arasında icra edilen resmî toplantılar ve/veya üst düzey ziyaretlerde istişare edilerek mutabakatla belirlenir. Mübadele Askerî Personeli, Kabul Eden Taraf tarafından niteliği ve uzmanlığının gerektirdiği yerde, Gönderen Tarafın yazılı onayını müteakip görevlendirilir. Taraflarca karşılıklı olarak aksi belirlenmediği takdirde;
 - a. Ana dilde konuşan dil öğretmenleri Millî Savunma Üniversitesi ve Kuvvetlere bağlı okullarda (lisan okulları ve sınıf okulları eğitimi),
 - b. Akademik personel Millî Savunma Üniversitesinde,
 - c. Askerî konularda uzman personel ilgili sınıf okullarında,

d. Birlik komutanları (Tb.K., Tb.K.Yrd., Tk./Bl.K., Tk./Bl.Asts. ve/veya bu kadroların yardımcısı ile diğer kuvvetlerde bu kadroların dengi) askerî okullarda ve mutabık kalınacak diğer birliklerde,

e. Karargâh subayları, Kuvvet Karargâhı veya müsaade edilen büyük Karargâhlarda veya mutabık kalınacak birliklerde görev yapar.

3. Bu kapsamdaki Mübadele Askerî Personelinin görevlendirmeleri en az altışar aylık periyotlarla yapılır. Ancak mübadelenin niteliğine göre, görev süresi ve periyodu gerektiğinde iki ülkenin mutabakatı ve yazılı onayı ile değiştirilebilir.

4. Taraflar, personel mübadelesine ihtiyaç duyulmadığı ya da her iki tarafın karşılıklı çıkarlarına hizmet etmediği konusunda mutabık kalmaları hâlinde, ilgili mübadele programını sonlandırabilir veya mübadele programının amacını ve süresini değiştirebilir.

5. Taraflar, mübadele personelinin görev süresinin bitiminde veya görevlendirilen mübadele personelinin belirtilen özelliklerde olmaması, disiplinsizliği, nazari bilgi yetersizliği, sağlık veya fizyolojik nedenlerle kendisinden beklenen görevleri yerine getiremeyeceğinin anlaşılması durumunda, bu Anlaşma şartlarını karşılayan başka bir kişi ile değiştirebilir.

6. Gönderen Taraf, mübadele kapsamında görevlendireceği personeli aşağıda belirtilen özelliklere göre seçecektir:

a. Belirlenen pozisyonun görevlerini yerine getirmek için gerekli eğitim, öğretim ve uzmanlık deneyimine sahip olacaktır.

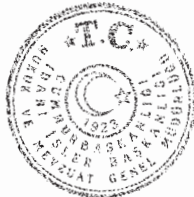
b. Gövrendirilen personel, Gönderen Tarafın askerî kadrolarında istihdam edilen personel olacaktır.

c. Kabul Eden Tarafın ulusal politikalarına, millî değerlerine, kültürüne ve yaşam biçimine uygun hareket edebilecek yetenekte olacaktır.

d. Mübadele Askerî Personeli görevini yerine getirmek için Kabul Eden Taraf tarafından şart koşulan güvenlik kleransına sahip olacaktır.

7. Gönderen Taraf, yukarıda belirtilen özelliklere sahip Mübadele Askerî Personeli bağımsız olarak seçip görevlendirme hakkına sahiptir. Gövrendirilen Mübadele Askerî Personelin belirtilen özelliklerde olmaması, disiplinsizliği, nazari bilgi yetersizliği, sağlık veya fizyolojik sebeplerle kabiliyet eksikliği gibi nedenler ile görevinden alınması ya da kendi isteği ile mübadele programından ayrılması veya bazı nedenlerden dolayı kendisinden beklenen görevleri yerine getiremeyeceğinin anlaşılması durumunda, Gönderen Taraf gerekçe talep etmeden Mübadele Askerî Personelini geri alır ve yerine başka bir personel görevlendirir. Bu durumda Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafa askerî ataşelik aracılığı ile yalnızca Mübadele Askerî Personelinin değiştirilmesine ilişkin yazılı talebini bildirir.

8. Gönderen Taraf, gerekli hazırlıkların yapılabilmesi için Mübadele Askerî Personelinin rütbe, sicil numarası, isim, doğum tarihi, öz geçmişi (akademik kariyer bilgileri dâhil) ve kan grubu, istenen ön koşullara ve niteliklere sahip olduklarını gösteren onaylı belge/yazıyı, mübadele başlamadan en az 1 (bir) ay önce Kabul Eden Tarafa gönderir.

9. Mübadele Askerî Personeline hiçbir komuta veya kontrol sorumluluğu verilmeyecektir. Mübadele Askerî Personeli yalnızca ilgili faaliyet/egitime ilişkin görevlerde kullanılacaktır. Mübadele Askerî Personeli müfredat hazırlığı, ölçme ve değerlendirme yapmayacak, ancak kursiyerler hakkında kanaat ile varsa müfredatı geliştirici önerilerde bulunabilecektir.

10. Mübadele Askerî Personeli ile Kabul Eden Tarafın askerî personeli arasındaki ilişkiler askerî teamüller içinde yürütülür. Mübadele Askerî Personeli eğitim müfredatı, idari faaliyetler veya diğer hususlarda gerektiği zaman sorumlu personele danışır.

11. Mübadele Askerî Personeli icra edilecek faaliyetlere yönelik kendi hükûmeti/görev yaptığı komutanlığı tarafından yayımlanan resmî kitap, dergi, çoklu ortam (multimedya) araçlarını getirebilir. Bu yayınların görev yapan birlik içinde dağıtımını sorumlu personel vasıtasıyla yapılır.

12. Mübadele Askerî Personeli, ders, eğitim ve diğer ortamlarda konusu suç oluşturacak veya hukuki sonuç doğuracak konuları kursiyer/öğrenci personel ile tartışmayacak veya getirmeyecektir.

13. Mübadele Askerî Personeli, uygulanan günlük ve haftalık çalışma saatlerine uyar. Ancak ülkesinin millî ve dinî günlerinde yetkili makamının yazılı onayı ile izinli sayılır.

14. Mübadele Askerî Personeli, Kabul Eden Tarafın birlik ve kurumları içerisinde kendi Silahlı Kuvvetlerinin üniformasını, eğitim ve çalışma faaliyetlerinde Kabul Eden Tarafın sağlayacağı kıyafetleri, bunların dışındaki faaliyetlerinde ise sivil kıyafetlerini giyer.

15. Mübadele Askerî Personeli, Kabul Eden Tarafın mevzuatı doğrultusunda tüm masrafları kendisi tarafından karşılanmak şartıyla Yakınlarını da getirme hakkına sahiptir.

16. Mübadele Askerî Personeli, bağımsız komutanlık yapılmasını gerektirecek görevlere ya da yasa veya yönetmelikler uyarınca sadece Türkiye Cumhuriyeti/Senegal Cumhuriyeti Hükûmetinin bir subayı ya da çalışanına verilebilecek sorumluluklara tabi olacağı görevlere atanamaz.

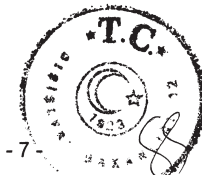
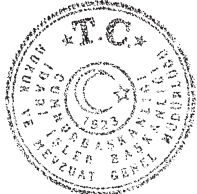
17. Mübadele Askerî Personeli, barışı koruma dâhil herhangi bir askerî harekât ve manevrada görevlendirilmeyecektir. Ancak tatbikatlara gözlemci statüsünde katılım sağlanabilir. (Türkiye’de icra edilecek tatbikatlara, ilgili tatbikatın millî/yabancı gözlemci planı çerçevesinde gözlemci statüsünde katılım sağlar).

18. Taraflarca başka bir şekilde kararlaştırılmadığı takdirde, Mübadele Askerî Personeli görev yaptığı birliğin/kurumun bulunduğu garnizon sınırları içerisinde ikamet edecektir.

MADDE IX

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fikrî mülkiyet hakları ile askerî malzeme, Taraflar arasında akdedilecek mütekip mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelere uygun olarak, kendi amaçları doğrultusunda mübadele edilir, kullanılır ve muhafaza edilir.

2. Taraflar, ulusal mevzuatlarına uygun olarak, bu Anlaşmanın uygulanması veya ortak faaliyetlerin yerine getirilmesi kapsamında mübadele edilecek malzeme ve teçhizata ait tüm veri, bilgi ve belgelerin korunmasını sağlar. Bu çerçevede, aynı gizlilik derecesine sahip kendilerine ait bilgilerin korunması için uygulanan aynı önlemleri alır. Taraflar, mübadele edilen bilgilere aşağıda yer alan çizelgede belirtilen gizlilik derecelerinden uygun olanı verir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti İçin		Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti İçin
Çok Gizli	Top Secret	Très secret
Gizli	Secret	Secret
Özel	Confidential	Confidentiel
Hizmete Özel	Restricted	Diffusion restreinte
Tasnif Dışı	Unclassified	Non classé

3. Gizlilik dereceli bilgi ve malzemeler, bu bilgi ve malzemeleri sağlayan Tarafın yazılı ön onayı olmadan ifşa edilmez ve üçüncü bir tarafla paylaşılmaz (veya üçüncü bir tarafa devredilmez).

4. Gizlilik dereceli bilgi ve malzemeler, sadece hükümetler arası kanallar yoluyla veya Taraflarca belirlenen güvenlik makamlarınca uygun bulunan diğer kanallardan mübadele edilir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenecektir.

5. Taraflar, Anlaşma sona erdiğinde dahi, mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesinden sorumlu olmaya devam eder.

6. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası antlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma kapsamında oluşturulacak ve devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlar. Bu Anlaşma bağlamında, fikri mülkiyet kavramı 14 Temmuz 1967 tarihinde Stokholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü Kuran Anlaşma'nın 2'nci maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılır.

7. Gerekli görülmesi halinde; Taraflar arasında, MADDE IV'te belirtilen iş birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş olan makamların sorumluluğunda, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemelerin transferi, kullanılması ve korunması konusunda ayrı bir güvenlik anlaşması imzalanabilir.

8. Bu Anlaşmanın uygulanması sırasında elde edilen bilgi, Taraflardan biri tarafından diğer Tarafın veya herhangi bir üçüncü Tarafın çıkarları aleyhine kullanılamaz.

9. Taraflar, gizlilik dereceli bilgi ve malzemeye erişimin, bilmesi gereken prensibine göre ve uygun güvenlik kleransına sahip personel tarafından yapılmasını sağlar.

10. Bu Anlaşmanın uygulanması kapsamında mübadele edilen bilgilerin beklenmedik şekilde ifşa olması halinde, bu durumu tespit eden Taraf, diğer Tarafı durumdan derhal haberdar edecektir.

MADDE X ASKERİ İSTİHBARAT

1. Bu Madde, Tarafların karşılıklı menfaatlerine hâle getireceği düşünülen ve birlikte kararlaştırılacak ülkelerle ilgili, öncelik askeri faaliyetlerde olmak üzere, Tarafların Silahlı Kuvvetlerinin ilgi alanındaki gelişmeleri ve bu ülkelerin Türkiye Cumhuriyeti ve Senegal Cumhuriyeti'ndeki faaliyetleri ile ilgili askeri istihbaratın mübadelesini kapsar.

2. İstihbarat mübadelesi, aşağıda belirtilen vasıtalar aracılığıyla ve yöntemlere uygun olarak yapılır:

a. Her iki ülke İstihbarat Başkanları veya yetki verdikleri personel tarafından yılda bir defa Türkiye Cumhuriyeti'nde veya Senegal Cumhuriyeti'nde olmak üzere dönüşümlü olarak yapılacak ikili görüşmelerde her türlü koordinasyon konusu (mübadele konusu dâhil) Taraflar arasında ilgili yıl içerisinde yapılacak karşılıklı mutabakatla tespit edilir.

b. Ziyaret eden taraf, planlanan tarihten en az on beş (15) gün önce heyetteki görevlilerin isim, rütbe, görev ve güvenlik kleranslarını Kabul Eden Tarafa bildirir.

c. Dokümanlar ve müzakerelerin dili İngilizcedir. Talep edildiği takdirde, müzakereler tercüman aracılığı ile yapılabilir.

d. Mübadele edilebilecek bilgiler yazılı doküman olarak verilir. Konu ile ilgili varsa CD, DVD, film, fotoğraf, slayt, vb. dokümana eklenir.

e. Her bir taraf diğer Tarafın isteğine mümkün olan en kısa zamanda karşılıklı olarak kararlaştırılmış güvenli kanallardan cevap vermekte mutabıktır.

f. Askeri istihbarat değişimine ilişkin talep, her bir durum temelinde değerlendirilir ve taraflardan birinin ulusal egemenliğini ve güvenliğini tehlikeye atması veya ulusal/uluslararası çıkarlarla önemli ölçüde çelişmesi halinde reddedilebilir.

MADDE XI HUKUKİ HUSUSLAR

1. Mübadele Askeri Personeli, Misafir Personel ve Yakınlar ile Misafir Öğrenciler; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf ülkesinde bulundukları sürece Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı ve yargı yetkisine tabidir. Kabul Eden Tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki tarafın mevzuatında yer alan bir ceza türü uygulanır.

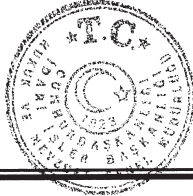
2. Mübadele Askeri Personeli, Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin gözetimine alınması veya tutuklanması halinde Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar eder.

3. Mübadele Askeri Personeli, Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin Kabul Eden Tarafta yasal bir soruşturmaya veya yargılanmaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahiptir.

4. Kabul Eden Tarafın kanunlarını ihlal ettikleri takdirde, Mübadele Askeri Personeli, Misafir Öğrenci ve Misafir Personelin faaliyetleri durdurulabilir.

5. Misafir Öğrenciler, disiplin cezaları yönünden Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına, Misafir Personel ise Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına tabidir. Fakat Kabul Eden Tarafın yetkili askerî makamları, emrindeki Misafir Personele görevin gerektirdiği emirleri verebilir.

6. Gönderen Tarafın Kıdemli Personeli, kendi askerî hizmet ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, Gönderen Tarafın Personeline disiplin tedbirlerini uygulamaya yetkilidir.

7. Mübadele Askerî Personeli, Misafir Personel ve Yakınları ya da Misafir Öğrenciler hiçbir siyasi faaliyette veya Kabul Eden Taraf aleyhinde faaliyette bulunmaz.

8. Disiplin işlemleri:

a. Misafir Personel, Mübadele Askerî Personeli ve Misafir Öğrenciler; bulundukları kıta, karargâh ve kurumlarda uygulanan disiplin kurallarına uyar.

b. Mübadele Askerî Personeli kendi ulusal komuta zincirinin komutası ve kontrolü altında kalır. Ancak, bu husus Mübadele Askerî Personelinin bu Anlaşma ve görev tanımında belirtilen görevleri layıkıyla yerine getirmesini engelleyecek şekilde yorumlanamaz ya da kullanılamaz.

c. Gönderen Tarafın Mübadele Askerî Personeli amirleri, Kabul Eden Taraf tarafından verilen ve Mübadele Askerî Personelinin fonksiyonel görev sorumluluklarıyla ilgili olan kanuni emirleri yerine getirmesini emreder. Kabul Eden Taraf amirleri, Kabul Eden Taraf personelinin görevle ilgili olmak kaydıyla Mübadele Askerî Personelinin verdiği emirleri yerine getirmesini emreder. Mübadele Askerî Personeli ve Kabul Eden Taraf personeli arasında komuta ilişkisi yoktur. Bununla birlikte; sadece birlik komutanı olarak atanan Mübadele Askerî Personeli, görev tanımında belirtilen görevlerin icrasına yönelik yalnızca emrindeki personeline emir verme yetkisini haizdir.

d. Gönderen Taraf ya da Kabul Eden Tarafın disiplin kanunları çerçevesinde bir suç işleyen Mübadele Askerî Personeli, idari veya disiplin işlemi yapılması görüşü ile Gönderen Tarafa geri çağırılabilir ve mübadele programından geri çekilebilir. Bununla birlikte, Mübadele Askerî Personeline Kabul Eden Taraf tarafından disiplin işlemi uygulanmaz. Mübadele Askerî Personeli, Kabul Eden Tarafın personeli üzerinde doğrudan disiplin yetkisine sahip değildir ve Taraflar Mübadele Askerî Personeline idari ya da disiplin işlemi uygulanması konusunda iş birliği yapacaklardır. Taraflarca başka bir şekilde anlaşmaya varılmadığı sürece, Mübadele Askerî Personeli astlarına karşı disiplin yetkisini aşağıda belirtildiği şekilde kullanır:

(1) Disiplin ceza talebini, görev yaptığı kurum/birliğin komuta zincirini takip ederek bir üst amirine yazılı olarak iletir.

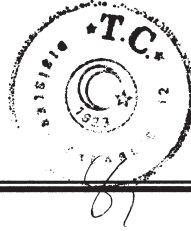
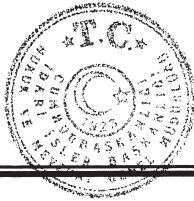
(2) Kabul Eden Tarafın yetkili amiri söz konusu talebi en kısa sürede ele alır ve sonucuna ilişkin olarak ilgili kişiyi yazılı olarak bilgilendirir.

MADDE XII TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Anlaşmanın uygulanması esnasında, üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı geçerlidir.

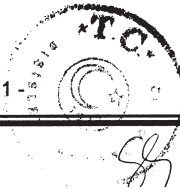
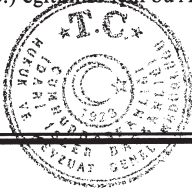
2. Taraflar, ağır ihmal veya kasıt bulunmadıkça, bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde veya kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar/ziyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunamaz.

3. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müstereken belirler.

MADDE XIII İDARİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel, Mübadele Askerî Personeli ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler diplomatik dokunulmazlık ve imtiyazlara sahip olmaz.
2. Taraflarca karşılıklı olarak farklı bir karar alınmadıkça Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrenci, Misafir Personel ve Mübadele Askerî Personeler bu Anlaşmada veya müteakip anlaşmalar ve düzenlemelerde belirtilenlerden başka görevler vermez.
3. Mübadele Askerî Personeli, Misafir Personel ve Misafir Öğrenci, Kabul Eden Tarafın emsal personeline uygulanan idari uygulamalara tabidir.
4. Bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve teknik düzenlemeler ile farklı bir karar alınmadıkça, Gönderen Tarafın askerî personeli kendi millî uniformalarını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında, bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat mümkün olduğunca Kabul Eden Taraf tarafından sağlanır. Ancak, Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın sağlayacağı askerî üniformayı giymek zorundadır. Bu öğrenciler Gönderen Taraf tarafından verilen bir askerî sembolü tanınmaları için üniformalarına takabilir.
5. Gönderen Taraf, gerekli gördüğünde personelini geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf herhangi bir sebep göstermeksizin, Gönderen Tarafın personelini geri çekmesini ya da değiştirmesini isteyebilir. Bu durumda Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafa askerî ataşelik aracılığı ile yalnızca personelin değiştirilmesine ilişkin yazılı talebini bildirir. Kabul Eden Taraf, söz konusu personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alır.
6. İstisna teşkil eden idari hususlar, bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller veya teknik düzenlemelerde belirlenir.
7. Misafir Personel ve Yakınları orduevleri, askerî gazinolar ve askerî kantinlerden Kabul Eden Tarafın düzenlemeleri çerçevesinde yararlanabilir.
8. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerden herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı haberdar eder, ölen kişinin cenazesini kendi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakleder ve cenaze nakledilinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer tedbirleri alır.
9. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler çevreye zarar verebilecek faaliyetlerden kaçınır, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat eder ve Kabul Eden Tarafın konuya ilişkin düzenlemelerine uyar.
10. Kabul Eden Taraf, faaliyetlerin icrası için gerekli olan ulaştırma hizmetlerinin, müteakibliyet ilkesi temelinde ve imkân ve kabiliyetleri çerçevesinde ücreti mukabili veya ücretsiz olarak teminine ilişkin nihai kararı verir.
11. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın mevzuatına göre verilir. Misafir Öğrenci ve Misafir Personelden; akademik başarısızlık, disiplinsizlik, sağlık sorunları vb. nedenlerle eğitim ve öğretimi takip edemeyecek olanların eğitim ve öğretim kurumları ile ilişkileri Kabul Eden Tarafın mevzuatında belirtilen ilgili esaslar çerçevesinde kesilir. Taraflarca gerekli görülmesi halinde hayati risk içeren ve uzmanlık gerektiren (uçuş eğitimi, atış eğitimleri, vb.) eğitimler için bu Anlaşmaya dayanan protokoller yapılabilir.

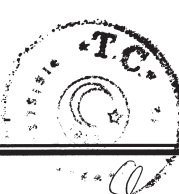
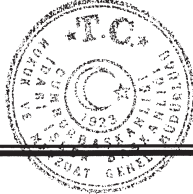
12. Misafir Personel ile Misafir Öğrenci seçimi Kabul Eden Tarafın belirleyeceği kriterlere uygun olarak Gönderen Taraf tarafından yapılır.

MADDE XIV SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel, Mübadele Askerî Personeli ve Misafir Öğrenci, bu Anlaşmada tanımlanan askeri iş birliği alanıyla ilgili faaliyetleri gerçekleştirebilecek sağlık koşullarında bulunmalıdır. Kabul Eden Taraf bu kişilerin sağlık bakımından uygun olduğunu gösteren sağlık raporunu talep edebilir.
2. Misafir Öğrencilerin muayene ve tedavi hizmet giderleri Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına göre karşılanır. Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrencilerin sağlık sigortası primleri veya sağlık giderlerini karşılar.
3. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel, Mübadele Askerî Personeli ve Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetlerini ücretsiz olarak karşılar. Misafir Personel, Mübadele Askerî Personeli ve Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetleri dışında kalan muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak yaptırılacak bir sağlık sigortası tarafından karşılanır.
4. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel, Mübadele Askerî Personeli ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderlerini ücretsiz veya ücretli olarak karşılayabilir. Kabul Eden Taraf ücretli verilmesine karar verirse Misafir Personel, Mübadele Askerî Personeli ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderleri Gönderen Taraf veya Misafir Personel, Mübadele Askerî Personeli tarafından karşılanır.

MADDE XV MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin maaş/harcılık, iaae, ibate, ulaştırma ve diğer mali haklarından Gönderen Taraf sorumludur.
2. Ancak, Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde; eğitim ve öğretim maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler için aşağıdaki hususların karşılanması sağlanmayacağına ve karşılanma esaslarına Kabul Eden Taraf karar verir.
 - a. Misafir Personel için;
 - (1) Yurt İçi ve yurt dışı ulaşım (usul ve esaslar Kabul Eden Tarafça belirlenir),
 - (2) Aylık maaş (esaslar ve miktar kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre, Silahlı Kuvvetler mensubu sivil şahıslar ise statülerine göre Kabul Eden Taraf tarafından belirlenir),
 - (3) Eğitim ve öğretim masrafları (ücretli, indirimli veya ücretsiz),
 - (4) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir),
 - (5) Uzmanlık eğitimi gören doktorlar için nöbet ücreti.

b. Misafir Öğrenciler için;

- (1) Yurt İçi ve yurt dışı ulaşım (usul ve esaslar Kabul Eden Tarafça belirlenir),
- (2) İaşe,
- (3) İbate (Kabul Eden Tarafça belirlenecek misafirhane veya tesiste),
- (4) Harçlık (esaslar ve miktar Kabul Eden Tarafça belirlenir),
- (5) Eğitim-öğretim masrafları (ücretli, indirimli veya ücretsiz),
- (6) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir),
- (7) Tıp Fakültesi 6'ncı sınıf öğrencilerine intörn eğitimi döneminde ödenen ücretler.

3. Türkiye Cumhuriyeti'nde verilecek Türkçe lisan kursları (akademik eğitimlerde verilen lisan hazırlık sınıfları dâhil) ile Senegal Cumhuriyeti'nde verilecek Fransızca lisan kursları ücretsizdir. Yüksek maliyet gerektiren eğitimler (uçuş eğitimi, dalgıç eğitimi, serbest çıkış kulesi eğitimi, vb. gibi) tam ücretli olarak verilebilir.

4. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını kapatacaktır. Acil geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerin borçları, Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenen ve yapılan harcama tutarını gösteren ve yetkili makam tarafından onaylanmış belgeye istinaden Gönderen Taraf tarafından ödenir.

5. Eğitim ve öğretim giderleri Gönderen Tarafça, her eğitim ve öğretim süresinin sonunda yapılan harcama tutarını gösteren ve yetkili makam tarafından onaylanmış belgenin alınmasını takip eden 60 (altmış) gün içinde (bir ay ve daha kısa süreli eğitimlerde peşin ödeme yapılır), Kabul Eden Tarafın yetkili makamı tarafından belirlenen banka nezdinde açılan hesaba ABD doları cinsinden yatırılır.

6. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi hukukuna tabidir.

7. Kabul eden ülkedeki görevle ilgili faaliyetlerin icrası için gerekli olan ulaştırma hizmetlerinden, müteakabiliyet ilkesi ile Kabul Eden Tarafın imkân ve kabiliyetleri çerçevesinde ücreti mukabili veya ücretsiz olarak yararlandırılmasına Kabul Eden Taraf tarafından karar verilir.

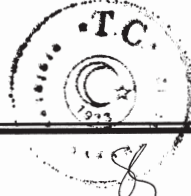
8. Mübadele Askerî Personeline ilişkin hususlar;

a. Mübadele Askerî Personeli ve Yakınlarının her türlü mali ve özlük hakları ile görevi ile ilgili olan tüm masraf ve harcamaları Gönderen Taraf tarafından ulusal mevzuatına uygun olarak karşılanır.

b. Kabul Eden Tarafın, Mübadele Askerî Personeline yönelik hiçbir maddi sorumluluğu yoktur.

MADDE XVI
GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel, Mübadele Askerî Personeli ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesinde, Kabul Eden Tarafın yabancılara ikamet ve seyahatleri hakkındaki düzenlemelerine tabidir.

2. Misafir Personel, Mübadele Askerî Personeli ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarda bu Devletin pasaport ve gümrük ile ilgili düzenlemelerine tabidir. Ancak, Kabul Eden Taraf, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlar.

MADDE XVII **TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN** **DOĞAN TAAHHÜTLERİ**

Bu Anlaşma hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve taahhütlerini etkilemez ve diğer Devletlerin çıkarları, güvenliği ve ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.

MADDE XVIII **UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ**

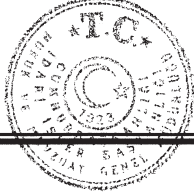
1. Bu Anlaşmanın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülür ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa intikal ettirilmez.
2. Uyuşmazlık meydana geldiği tarihten itibaren 60 (altmış) gün içinde çözülmezse, Taraflar 30 (otuz) gün içinde görüşmelere başlar. Müteakip 60 (altmış) gün içinde çözüm sağlanmadığı takdirde, Taraflar bu Anlaşmayı MADDE XX'de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir.

MADDE XIX **TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME**

Taraflardan herhangi biri, gerekli görmesi halinde bu Anlaşmanın tadil edilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 (otuz) gün içerisinde görüşmeler başlar. 60 (altmış) gün içerisinde bir sonuca varılmaz ise, Taraflar bu Anlaşmayı MADDE XX'de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir. Üzerinde yazılı olarak mutabık kalınan tadil veya değişiklikler, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XXI'de belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE XX **YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME**

1. Bu Anlaşma, 5 (beş) yıllık süre için yürürlükte kalır.
2. Bu Anlaşma, taraflardan biri Anlaşmayı sona erdirmeyi niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği takdirde, 1'er (birer) yıllık süreler için kendiliğinden uzar.
3. Taraflardan biri Anlaşmayı herhangi bir zamanda sona erdirmeyi niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirebilir. Anlaşmanın sona erdirilmesine ilişkin yapılan bildirimler, bildirimin yapıldığı tarihten 90 (doksan) gün sonra hüküm doğurur.
4. Bu Anlaşmanın sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemez.

5. Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte, 1 Aralık 1998 tarihli “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşması”, 1 Aralık 1998 tarihli “Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Senegal Cumhuriyeti Silahlı Kuvvetler Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşması”, 9 Temmuz 2013 tarihli “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolü” ve 9 Temmuz 2013 tarihli “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim Alanında İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolü” sona erer. Bu Anlaşmaların sona ermesi durumunda, bu Anlaşmalara atıfta bulunan diğer Anlaşmaların bu Anlaşmaya aykırı olmayan hükümleri yürürlükte kalmaya devam eder.

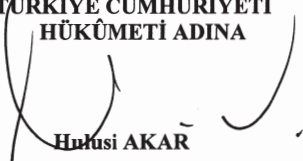
MADDE XXI ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirecekleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE XXII METİN VE İMZA

Bu Anlaşma, **Dakar, 22.02.2022** tarihinde Türkçe, Fransızca ve İngilizce dillerinde ikiye orijinal nüsha halinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır. Yorum farklılığı olması durumunda İngilizce metin geçerlidir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÛMETİ ADINA

Hulusi AKAR
Millî Savunma Bakanı

SENEGAL CUMHURİYETİ
HÜKÛMETİ ADINA

Me Sidiki KABA
Silahlı Kuvvetler Bakanı

